

ŽELEZNIČARSKI GLASNIK

Časopis članov „Prometne zveze.“

Št. 14.

Izhaja 1. in 15. v dne mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 15. julija 1913.

Celoletna naročnina je K 3.60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto I.

Plačilnica Bohinjska Bistrica priredi v nedeljo dne **20. julija 1913** ob pol 4. uri popoldan v Bohinjski Bistrici v hiši g. župana društveni shod za člane „Prometne zveze“. Kot govorniki so povabljeni čg. deželni poslanec župnik Piber, urednik Gostinčar in drugi. Tovariši! Najpristržnejše ste vabljeni, da se pogovorimo o važnih dogodkih zadnjega časa. Bohinjska proga naj pokaže, da ji je za resno delo za malega železničarja. Kdor torej ni službeno zadržan, pridi gotovo! Na bratsko svidenje!

Jasnost in resnica.

Državni dar 15 milijonov železničarjem ima poleg slabih strani tudi eno, ki je prav dobra. Predržeži, ki so vselej in povsod pisali in govorili, da so zastopniki 17 milijonskega predloga sami demagogi, s katerimi ni mogoč skupen nastop, pri kojih politiki ni mogoče pošteno sodelovati in ki so odkrite zastopnike železničarjev obrekovali na vse mogoče načine, so jo enkrat pošteno skupili. Ako se je železniško ministrstvo udalo in dovolilo 15 milijonov, tedaj zahteva po 17 milijonih ni bila demagogija; zahtevalo se ni nič nemogočega, ker 2 milijončka na vse zadnje ne igrata več tolike vloge.

In kako je prišla vlada do sklepa, da se je s 15 milijoni udala? Predobro razumemo, da bi njej najljubše bilo, ko bi bili socialni demokrati s svojim 17 milijonskim predlogom osamljeni. Pod kako si bodi pretvezo bi se vse druge stranke nahujskale, da bi temu predlogu proti glasovali, da bi se svetu dokazalo, kako brezupliva je socialna demokracija, da železničarji nimajo od nje nič pričakovati. Ta račun pa se je prečrtal, ko smo mi z dosledno eneržijo in vstrajnostjo isti predlog stavili in ga tudi trdno zastopali.

Eden teh mož se je izrazil: ako hočemo spraviti voz (17 milijonov) čez klanc, ne smemo živine (proračunski provizorij) izpreči, in ta je držala. S tem so se zastopniki drugih strank prisilili, da vendar enkrat storijo tudi v prid železničarjev resne korake. Da niso postopali tako, kakor bi pač morali, o tem danes ne bomo

govorili, za enkrat naj zadostuje, da je nastal ne samo za vlado, ampak tudi za tiste, ki trde, da ako se izboljšajo plače železniškim delavcem, bodo isto zahtevali tudi podeželni delavci, da bo beg z dežele v mesta oziroma k železnici še večji, škripec, iz katerega se je bilo treba z lepa izmuzati. Reklo se je tudi, krščanski železničarji bodo iz hvaležnosti do svojih voditeljev le tem zvesto sledili, torej treba „vspehov“, s katerimi se vsi lahko pohvalijo: vlada in vse druge stranke. Marsikateri poslanec je postal rdeč, ko je moral nehote glasovati za železničarje, o katerih le misli, da so njegovi sovražniki.

Radi bi jim privoščili zaslugo, ko bi to sploh mogoče bilo. Komaj pa je preteklo 24 ur, ko je bila 15 milijonska kupčija storjena, se je že zvedelo kako grdo so mešetarji vladi nasedli. Ko bi le-ti bili vsaj koga, ki je o zadevah železničarjev poučen, vprašali za svet, gotovo ne bi bili postopali tako lahkomišlno. Glavni moment je pač bil jasno in odločno ugotoviti, kako naj se dovoljenih 15 milijonov porabi. Dali so se preslepiti zgolj s številko. Ko je železniški minister drugi dan v odseku razvil program, kako se bo 15 milijonov razpršilo, bili smo mi (Kemetter, Pantz in dr.), ki smo gospodom mešetarjem pojasnili, kako da so se vjeli.

Svota ne odločuje ampak uporaba. Poslanec pl. Pantz je v proračunskem odseku dobro povedal; bilo bi vse eno če bi vlada tudi 20 ali 30 milijonov privolila, če jih pa porabi drugam.

Moj in poslanca pl. Pantza predlog o 17 milijonskem dolgu odločno zahteva, da se spolnijo sklepi državne zbornice z dne 16. decembra 1911, v kojih pa igra zahteva po dveletnem napredovanju uslužbencev in pravični plači delavcem glavno vlogo. V uporabnem programu 15 milijonov ni dvoletnem napredovanju uslužbencev nič povedano, da vlada se je celo izrazila, da o tem predmetu niti govora ni. Pač pa si upa železniški minister od 15 milijonov pograbit znaten del v namene, o katerih imenovani sklep državnega zbora niti ne govori. Kaj nam mar, če treba 7. in 6. činovni razred žel. uradnikov regulirati, ko stopi službena pragmatika državnih uradnikov v veljavo, to naj si gospodje sami izvojujejo in

vlada jim je tudi ugoditi dolžna, ampak da odtrga potrebne svote izpred ust najbolj potrebnih uslužbencev, tega ji ne moremo odpustiti in ji tudi odpustili ne bomo. Uradnikom 7. in 6. činovnega razreda (nadzorniki, višji nadzorniki) naj se zviša končna plača za 400 kron. Do sedaj je bila navada, da se je pustilo te gospode, kadar so stopili v pokoj še enkrat avanzirati, da so dosegli večjo penzijo. Od te prakse se naj krene sedaj na stran in sicer na račun uslužbencev in delavcem namenjenih 15 milijonov. Nočna doklada prestavljačem menjalnikom je bila razglašena pred dovolitvijo 15 milijonov, kako pride vlada do tega, da kar naenkrat črpa potrebne novce iz te svote. O regulaciji prehoda adjunktov statusa III. in o odškodninah volonterjem l. 1911 ni bilo nič govorno, in tudi te se sedaj vriva med uslužbence in delavce. Gospodje, prosimo vas, pomislite ta nesoglasja in ne dajte se slepiti. Kar se tukaj počenja, je navadno glumaštvo, ki ga nam ni treba odobravati, ker ga ne moremo in ne smemo.

Zdaj pa še nekaj o pogajanjih in glasovanju v zbornici. Govornik krščanskih socialcev, deželni glavar in prelat Hauser je med drugim povdaril, da bo njegov klub odločno za dveletno napredovanje uslužbencev nastopil. Pri glasovanju pa so nemške meščanske stranke — izvzemši nemški centrum — glasovale proti predlogu, ki je vseboval tudi točko o dveletnem napredovanju, kakor je zbornica že svoječasno določila in sklenila. Prikimali pa so v resnici vladnemu 15 milijonskemu predlogu, ki o dveletnem napredovanju molči. Ali mislijo gospodje to točko naknadno še v okvir 15 milijonov stlačiti? Kako neki, vsaj je 6 milijonov že oddanih v popolnoma druge namene.

Ko smo zaznali za to kravjo kupčijo sem jaz sklical sejo pododseka b (za železničarje), da bi od vlade zahtevali pojasnila, kako se bo prav za prav dovoljenih 15 milijonov razdelilo. Ob enem smo hoteli tudi obravnavati o v zadnjem času poslabšanih službenih, delavnih in mezdnih razmerah. Izjave vlade so bile skrajno nepopolne in nezadostne. V prejšnjih odstavkih sem jih že večinoma pojasnil.

Nekaj nedostatkov hočem še navesti in ti so: Podaljšana nošnja doba za zimske suknje

Na ogledih.

„Jaka, jaz bi ti dal dober svet, izurjen si v gospodarstvu in priden si tudi, ti bi si kod drugod lahko kaj več zaslužil, kakor pa pri nas kot navaden hlapec.“

„Kako pa to mislite očka Skopnik?“

„Na pristavi Drenovo potrebujejo, kakor sem včeraj zvedel, in iščejo človeka, ki bi nadzoroval delavce in posle na polju in doma, in ti se mi zdiš, kakor nalašč za to ustvarjen. Spoznaš se pri delu na njivi in travniku, v hlevu, kleti in na podu, močan in mlad si tudi, zakaj si ne bi zaslužil tistih sto srebrnjakov, ki so razpisani za to službo. Pristavo je kupil pred kratkim nek tuj gospod, ki je baje zelo dober človek in ne gleda preveč na denar, če gre vse po njegovi volji. Premisli si Jaka.“

„Nimam ne časa in ne volje se veliko premišljati. Meni se pri vas popolnoma dobro godi,

imam vsega zadosti, dela pa ne preveč, počutim se prav srečnega.“

„Hm, hm, po denarju že ne hlepiš, to že vidim. Treba in najboljše je torej, da ti naravnost resnico povem. Z Bogatajem sva se domenilaj da se Lukež k nam priženi, hm, hm, sprevidiš torej, da postaneš ti odveč, ker za dva mlada moška nimamo dosti dela pri hiši. Ali razumeš.“

„Razumem, Skopnik se me hoče znebiti, ampak očka se moti. Do vseh svetnikov teče naša pogodba in do tedaj me nima od hiše pouditi.“

„Jaka bodi miren in me poslušaj: do sedaj si zaslužil 40 srebrnjakov in jaz ti jih odštejem še 40 povrh, da se ločiva kot prijatelja.“

„Čudno se mi zdi, da hoče oče Skopnik tako globoko v žep poseči, samo da bi se me znebil, kak vzrok pa imate za to, povejte mi ga naravnost v obraz?“

„Lagati bi moral, ker vsi smo s teboj nad vse zadovoljni, dober si, marljiv si in ubogljiv posel, zvesta opora si mi bil pri gospodarstvu.“

„Govorite li resnico, očka Skopnik?“

„Da odkrito resnico, kako pa čem drugače.“

„No torej dajte mi Marico v zakon, pa Vam bom verjel, kar ste zdaj izgovorili.“

„Kaj ti v glavo ne pade, ali noriš, ti Jaka, reven hlapec, ti, Marico. Ali ne uvidiš, da to nikakor ne gre.“

„O razumem, pa še prav dobro. Ampak povem Vam, da to ni ljubezen do vašega otroka, če ga prisilite onemu, ki mu nikdar ne bo privoščil veselega trenutka pod milim solncem.“

„Kar ti prerokuješ je sicer kočljiva stvar, ampak sedaj je vse govoričenje zastoj; kar je, je in bodi. Jaka, vprašam te, hočeš to službo pustiti ali ne?“

„Storim, kakor ukažete, prosim, dajte takoj zapreči, da se odpravim, sprevidel sem Vašo

skladiščnih mojstrov, uporaba žena čuvajev za oskrbo prečnic, odtegnitev proste nedelje čuvajem, različnost službene razdelbe v posameznih sekcijah, 24urna služba voznih snažilcev brez nočne doklade, uporaba voznih snažilcev pri vozni, premikalni in čuvajski službi, nezadostni snažilni pripomočki, pomanjkanje zaveščišč, položaj prožnih delavcev, dopustne razmere, podaljšanje napredovalnega časa od 2 na 3 leta v delavnicah, poslabšani mezdni red, različne mezde, omejitve prostih voženj za nakup živil, odtegnitev pravice do režijskih legitimacij provizionistom in drugo. Nadalje stavim jaz zahtevo, da bodi mogoče delavcu doseči 100odstotno provizijo in da se tudi za delavce uvede samostojna disciplinarna komisija.

Iz vsega tega se razvidi, da čaka v prid železničarjem še veliko dela, ki se pa ga ne strahimo ako vztrajamo na poti, ki smo jo nastopili pred šestimi leti in na kateri smo dosegli vendar tudi že nekaj uspehov.

Poslanec K e m e t t e r.

Odlomek iz govora

zastopnika centrale g. Schwaba na „sestanku“ ljubljanske skupine dne 28. junija 1913.

Kot zastopnik centrale hoče govoriti najprej o centrali in korakati vedno nižje, kakor je tudi navada pri vseh regulacijah plač itd., da se začne vedno zgoraj in gre navzdol, dokler je kaj gradiva na razpolago. Centralno vodstvo vsacega društva je nekak generalni štab, to se pravi: vrhovno vodstvo sleherne organizacije. V centrali se zbirajo želje in pritožbe članov, se urejajo v primerne oblike in predložijo tja, kamor spadajo. Tako je tudi pri „Prometni zvezi“. Njena centrala na Dunaju kot taka ni nobena organizacija, ampak le osrednja zastopnica vseh njenih krajevnih skupin in plačilnic. Centrala je reservoir, kamor naj skupine in plačilnice pošiljajo vse njihove sklepe, bodisi zahteve ali pritožbe. Po tem takem so plačilnice in skupine tisti del organizacije, ki naj dela, centrala pa oni, ki naj izvršuje.

Plačilnice in skupine so torej dolžne centralo v izvrševanju njenega posla podpirati s tem, da ji dajejo kar največ nalog v izvrševanje. In kako pa naj le-te izvršujejo njih posel? Odbor skupine ali voditelj plačilnice tudi ni sam iz sebe vsega-veden, kar naj on poroča na centralo, mora priti iz srede članov. V to svrhu naj ima vsaka skupina in plačilnica na mesec vsaj po en polnoštevilno obiskan sestanek ali društveni shod, v slučaju potrebe pa še po več. Na sestanku ali shodu imej vsak član priliko in pravico vse svoje misli in želje glede njegove službene kategorije podati v pretres in sklepanje. Shod ali sestanek se bo izrazil, je li zadeva tehtna dovolj, da se jo predloži centrali v nadaljno obravnavo. Iz tega pa sledi, da bodi vsak član toliko močat in zaveden, da posečaj sestanke redno, da si informiran o delovanju tvoje organizacije in o vseh zadevah, ki teže ne le tvojo službeno stroko ampak tudi tovariše drugih kategorij in železničarje sploh.

Le kdor bo vselej in o vsem dobro poučen, bo dobil in imel pravo veselje nad organizacijo in bo tudi vreden član iste, dočim mlačnej in polovičar kaj rad odpade ali pa razrušljivo deluje. Različni so izgovori članov, ki jih porabljajo v opravičbo njih malomarnosti; našteji bi jih lahko na ducate, ampak ako jih preiskujemo glede opravičenosti in resnice, izkaže se večinoma pomanjkanje vsake resne podlage.

Vedno in vedno se povdarja, da ima le številni nastop zaželeni upliv in to povsod bodisi v armadi proti sovražnikom ali v organizaciji proti izkoriščevalcem. Mi živimo v dobi organizacij. Vse se organizira: trgovci, obrtniki uradniki, delavci, da, celo babice so na Dunaju že organizirane. Pa zakaj to?

Vse le z namenom, da si zboljša gmotni položaj in si zasigura življenske potrebe. Tem bolj potrebna je trdna in solidna organizacija za železničarja, ki je od zatiralcev in izkoriščevalcev obdan od vseh strani, najbolj pa od moloha velekapitala. Le ako tudi železničarji nastopijo kakor en mož in povzdignejo svoj glas, se jih bo začelo pri oblastvih in v družbi vpoštevati, kakor v resnici tudi zaslužijo. Nikdo naj bi ne mislil in rekel, da se tudi brez njega opravi. To je jako napačna in kvarljiva misel, ker se liki nalezljivi bolezn lahko razširi v celi skupini ali plačilnici in iz tega izvira, da sedi ob sestanku večkrat voditelj sam, namesto da bi nastopil in se svetu pokazal s častnim krdelom. Od take skupine ali plačilnice seveda ne pride nikoli kak sklep na centralo, le-ta ne zamore ničesar ukreniti in si tako nakoplje med člani popolnoma neopravičeno in krivično nezaupanje. Krivi pa so le posamezni člani sami, ker se ne drže njih obveznosti resnega sodelovanja. Centrala se trudi kolikor mogoče ustreči vsem željam, prihajajočim iz vrst članov in ki imajo namen koristiti ne le organizaciji kot taki, ampak njenemu ugledu in napredku celih kategorij včlanjenih železničarjev. Želje posameznikov centrala zastopa z isto vnemo, kakor kategorij, če so pravična in zadostno utemeljena. Da se pa ne nalaga njej s premnogokrat neizvedljivimi in brezpomembnimi zahtevami nepotrebnega dela, je priporočljivo, da se vsak slučaj presodi na sestankih. Drugi vzrok, da se člani izogibljuje sestankov pa tiči velikokrat v osebnih nasprotjih posameznikov, in taki slučajji so vsega obžalovanja vredni, ker dotični neče razumeti, da se v organizaciji ne gre za osebe ampak za skupno dobro stvar. Dogaja se celo, da se tu pa tam kateri iz sovraštva do tovariša celo toliko skuja, da izstopi. O takih je škoda izgubljati besedi, ker že iz početka niso bili člani iz prepričanja o potrebi dobre in trdne organizacije, ampak „zavoljo lepšega“ in nemalokrat tudi iz popolnoma sebičnih namenov. Solidna organizacija, kakor pa je in hoče ostati „Prometna zveza“, pa se ne bo nikoli pulila zgolj za veliko število članov vsakoršne vrste, ampak bo strmela za tem, da zbere pod svojo zastavo armado zavednih, življenski boj popolnoma pojmujočih mož. Le pod tem načelom je procvit in dobrobit mogoč.

H koncu je govornik dodal še nekaj števil, ki razsvetljujejo delovanje „Prometne zveze“ od danes za deset let nazaj. Za pravovarstvo se je izdalo 92.536 K na denarnih podporah se je razdelilo 21.900 K in na pogrebninah se je izplačalo v isti dobi 295.000 K S številom članov rastejo tudi potrebščine, zlasti prošnje za denarne podpore se vedno bolj in bolj množe. Da bo centrali mogoče vsestransko, kolikor mogoče ustreči, je bilo nujno potrebno članarino za malenkost 10 vin. na mesec zvišati, česar se pa ne straši nobeden, ker nikdo ne ve, če ne bo danes ali jutri rabil pomoči. Prigodi se, da sem pa tje kdo pravi: meni ni treba organizacije za mojo osebo, jaz sem zdrav in službo opravljam vestno, sem vesel, da ne rabim ne podpore in ne pravovarstva. To je nepremišljena govorica, kajti le predobro je znano, da železničar stoji z eno nogo na sodišču z drugo pa v grobu. Kdo more trditi zjutraj ali zvečer, ko gre čil in zdrav v službo, da se bo še sploh živ vrnil med svoje? Nesreča nikoli ne počiva, na železnici pa je takorekoč popolnoma doma. Večina pravovarstev se kliče na pomoč v slučajih nezgod, ker zavarovalnica proti nezgodam ni za železničarje, ampak sama zase. Njeni zastopniki imajo le nalogo opravičevanje do nezgodnih odškodnin kolikor mogoče ali zabraniti ali pa popolnoma ovreči in gorje onemu, ki nima v kritičnem slučaju ob strani pravnika, ki je v takih zadevah strokovnjak.

In vzemimo slučaj: Mož si že še pomaga, kaj pa žena — vdova. Kam naj se pa ta obrne za svet in pomoč? Kdo si more misliti, da jo bo mož pri vsaki priliki poučeval, kako naj se vede, ako njega zadene nesreča? — To bi bilo pač skrajno žalostno življenje. Ampak eno pa lahko vsak organiziran železničar svojem pove, in to je: Ko mene ne bo med vami, obrnite se v vseh mojega službovanja in iz tega izviraajočih vaših pravic na vodstvo organizacije in našli boste zaščito.

„Prometna zveza“ želi od srca, da ne bodi med malimi železničarji takih nesrečnežev, ki bi bili v slučaju nujne potrebe osamljeni, ter kliče vse krščansko misleče može — sužnje krilatega kolesa — v svoje naročje in da se ji njena srčna želja spolni, v to pomozi pamet in — Bog. —

Nočne doklade in čuvaji.

Za državno je pricapljala tudi južna železnica in razglasila, da podari pričenši s 1. julijem menjalnim prestavljačem nočno doklado v isti meri, kakor mati država.

Prožni sluge pa so ravno tako izključeni kakor pri državni železnici, ker ljudje imajo pač povsod enake želodce in druge potrebe, čemu torej čuvajem južne več dati, kakor pa onim od državne. Napačno bi bilo misliti, da se je storila menjalnim prestavljačem bogve kaka dobrota.

Nočna doklada tu kakor tam je bila star dolg od 1. jan. 1909, ko se je dovolila drugim nočno službo opravljajočim uslužbencem. Mesto da bi bile uprave pravične in izplačale skozi

nakano in nočem vam delati napotja. Bog vam naj odpusti krivico, ki jo storite meni in svojemu otroku. Odpravnine ne sprejem nobene od vas.“

Čez pol ure je bil voz pripravljen, da odpelje Jaka in njegovo skromno imetje od Skopnikove hiše — kam? Bog zna; morda res proti Drenovemu. Odslovljenec stopi v hišo, da se poslovli. Skopniku in njegovi ženi je podal molče in mehanično roko, drugače pa jokajoči se Marici. Prijel je njeno tresočo desnico, kakor da bi je ne hotel nikdar več spustiti. Govorila nista nič, pač pa sta se spogledala tako zvestomilo, da so še materi stopile solze v oči.

In zdrdral je voz tja v daljavo po cesti, po kateri je pred pol letom veselo prižvižgal lep mladenič — Jaka.

Pri Skopnikovih je postalo poodhodu Jaka nekako pusto in dolgočasno. Gospodar je sedaj moral sam opravljati vsa težka moška dela, storil pa je rad, samo da se je na tak cen način zne-

bil ubogega Jaka. Skopnica je na tistem premišljevala, bi li ne bilo bolje, ko bi zgovorila o Jaku in Marici resno besedo z možem, vsaj je tudi on prišel le kot hlapec k hiši in je postal tu gospodar, ne da bi bila domačija radi tega kaj trpela. Marica tudi ni bila več tako vesela, kakor poprej. Mimoidoči potnik bi bil na njenih cveticah lahko opazil, da se je pri njih lastnici nekaj spremenilo; povešale so glavice in perje jim je rumenelo.

Dogovorjeno sredo zjutraj pridrdva pred Skopnikovo hišo Bogatajev voz.

„Dobro jutro Skopnik!“

„Bog ga daj, lepo vreme imava, kaj ne?“

„Da, pa do večera se zna spremeniti.“

„Stopi malo v hišo na kupico vina, dokler jaz ne oblečem suknje.“

„Hvala, ne mudiva se, le kar hitro pridi, da dovršiva, kar mora biti, ko se vrneva, pa hočemo biti veseli.“

„Prav imaš, torej jaz sem gotov.“

Odpeljala sta se naprej proti kresiji. Listine so bile kmalu spisane. Skopnik ostane še sam gospodar svoje domačije. Prepis posesti napravijo enkrat pozneje. Bogataju sicer ni bilo posebno všeč, da bodi njegov sin Lukež z dvatisoč srebrnjaki le hlapec pri Skopniku, vendar pred bilježnikom ni hotel ugovarjati sosedu, da ne bi prišlo kaj med klepetavi svet.

Nazaj grede sta zapeljala še pred farovž, da naznanita, da pridejo v soboto k zapisovanju.

„Dober dan, častivredni gospod župnik!“

„Dober dan daj Bog, dobrodošla prijatelja, smem li uganiti, kaj vaju je dovedlo k meni v tako praznični opravi?“ je spregovoril častitljiv starček. „Vidva hočeta vajine otroke združiti, sem jo prav pogodil, kaj ne?“

„Imenitno, tako je, ha, ha, ha,“ sta pritrdila možaka zadovoljno v eni sapi. (Dalje.)

štiri in pol leta pridržane solde in si ohranile za njih skrbno študiranje zgolj samo obresti, pa po- bašejo kar vse v svoje nenasitene malhe. Ne bomo se preveč motili, če rečemo, da si uprava misli, čuvaj je rojen za stradanje, on je napram upravi brezpraven, ima samo službene dolžnosti in teh toliko, da mu za druge misli sploh — ne preostaje časa. Tudi to vedo okoli zelenih miz, da je čuvaj najbolj pohlevna ovca, ki se ne bo nikoli vspel po konci in zahteval to kar mu gre. So nekateri, ki se gibljejo in vse kar so ču- vaji do sedaj dosegli, je delo peščice zavednih mož, dočim večina čepi brezbrizno za pečjo in čaka pohlevno na sad dela drugih. Znano je, da so ravno čuvaji tisti del uslužbencev, ki je naj- težje pripraviti do tega, da se združi v pošteni organizaciji. Mali prispevek za organizacijo si ne upa utrgati, da pa plačuje krivične kazni, o tem samo lahko zakolne in robotuje zadovoljno naprej. Niso li čuvaji najbolj zainteresirani na tem, da se uvede dveletno napredovanje, ki nima samo pomena za njih same, ampak v slučaju upoko- jitve tudi za njih družine. Kaj pomaga visoka končna plača, če pa jo pri triletnem napredova- nju malokateri doseže. Čuvaji, posebno prožni, se rekrutirajo večinoma iz delavcev, ki so prva leta služili proti dnevnini, uprave pa so tudi tako brihtne in zvite, da jih vpokličejo kot čuvaje še le tedaj, ko so večinoma 30. leto že prekoračili: izgarane in izmozgane, da se jih ja kmalu zopet znebi, preden dosežejo višje plačilne razrede. Visoka končna plača je le vada, ker drugače bi si pri sedanjih neznosnih razmerah marsikateri premislil, predno bi prosil za kako mastno ču- vajsko službo. V spričo obstoječih razmer je ču- vajem svetovati le eno: Sklenite se, organizirajte se v taki organizaciji, ki bo delala odkritosrčno za vaš dobrobit, da dosežete dveletno napredo- vanje. „Prometna zveza“ ima to točko na prvem mestu svojega programa!

Za boljšo prihodnost.

Nastopno objavimo resolucijo, ki jo je spre- jel in centrali predložil shod Prvačinske plačil- nice „Prometne zveze“ dne 15. junija 1913 v Dornbergu.

1. Shod izrazi centralnemu vodstvu „Pro- metne zveze“ na Dunaju popolno zaupanje in zahvalo za njegovo dosedanje dosledno in smo- trenno delovanje v prid malemu železničarju ter prosi, da koraka neustrašeno po tej poti naprej do zmage za našo pravično stvar. Nadalje se shod zahvali za ustanovitev samostojnega sloven- skega časopisa, ki ustreza popolnoma našim željam.

2. Shod izreka zahvalo vsem onim gospo- dom državnim poslancem, ki se zavzamejo za pravice železničarjev, ne samo v skupnem na- stopu ampak tudi v posameznih slučajih; prav posebno pa velja to gg. Gostinčarju, Kemetterju in pl. Pantzu.

3. Shod protestira odločno proti temu, da se je razdelilo čuvaje v dve kategoriji — v me- njalne prestavljače in prožne sluge — ter se je samo menjalnim prestavljačem dovolila nočna doklada, prožnim slugam pa ne. Centralno vod- stvo se pozivlje, da stori svojo dolžnost, da se ta prožnim slugam prizadeta krivica čim preje poravna, ker priznati se mora, da je prožni sluga nočne doklade ravno tako vreden in potreben, kakor menjalni prestavljači.

4. Na progi Jesenice-Trst vozi v teku 24 ur po 40 do 50 vlakov. Prožnim slugam pa je še do danes naprtena 18urna služba s samo 12urnim počitkom, tako da ima mož komaj vsak peti dan celo noč za počitek na razpolago. Ker taka naporna služba človeka samoumevno pred- časno fizično uniči in spravlja družine v nevar- nost izgube reditelja prosi shod centralno vod- stvo „Prometne zveze“, da nemudoma in ener- gično posreduje, da se na tej progi uvede 16urna služba z 16urnim počitkom.

5. Njega ekscelenca žel. minister se je gla- som časopisenskih poročil v seji proračunskega

odseka izrazil, da se namerava s pomočjo dovo- ljenih 15 milijonov zvišati uslužbencem končna plača s pridržkom nekaterih kategorij. Shod upra- vičeno sumi, da bodo pri napovedani regulaciji zopet le najnižji uslužbenci in to so dosednji čuvaji udarjeni. Centralno vodstvo stoj v tem oziru čuječe na straži.

6. Shod se izrazi odločno zoper izdani mezdni red za delavce, po katerem so temeljne plače skrajno krivično določene ter zahteva, da se izvrši v najkrajšem času temeljita revizija, pri kateri sodeluj delavstvo samo ali pa njega za- stopniki, ki krajevne razmere in potrebe delav- stva poznajo in pravilno pojmujejo.

7. Centrala se nadalje pozove in prosi, da zastavi v dosego dveletnega napredovanja nižjih uslužbencev ves njen upliv in moči, ki so ji na razpolago.

Od centrale je došel na uredništvo „Glas- nika“ sledeči odgovor:

Zahvaljujemo se za izraženo zaupnico in obljubimo, da stojimo slej ko prej na neomah- ljivem stališču, da se tudi prožnim slugam pri- pozna nočna doklada. Radi pravične uredbe služ- benega reda na progi Jesenice-Trst se storijo pri pristojnih oblastih odločni koraki. Povišanje končne plače smatramo toliko časa za brezpo- membno, dokler se ne uvede dveletno redno na- predovanje, prav nič pa ne skrivamo bojazni, da od 15 milijonov za najpotrebnejše ne bo sploh nič ali pa le zelo malo preostalo. Z vso pozornostjo bomo stali na straži in branili pra- vice naših članov. Zahvala in zaupnica gg. po- slancem Gostinčar, Kemetter in pl. Pantz nas je razveselila ter bomo isto imenovanim borite- ljem sporočili.

Ne moremo si kaj, da bi temu spisu ne dodali srčne želje, da bi i druge plačilnice začele enkrat z resnejšim delom, ker uverjeni smo, da se nikoder in nikomur ne cedi med in mleko. Posestrima plačilnica Prvačina bodi vsem za zgled, posnemajte jo, da boste vpoštevani!

Organizacija.

Za zastavo slovenskih članov „Prometne zveze“ so zopet vplačali vrli tovariši: Ignacij Voje 10 K, Ivan Starec 15 K, Anton Dernovšek 10 K in Fran Kočar 10 K. Dosedaj je zbranih že 77 K 40 v, ki se nahajajo v varstvu c. kr- poštnih hranilnice. Še neporavnane dolga je 19 K za založbo 100 zvezkov kuponov in 5 K za posebno spominsko knjigo, v katero se zapi- sujejo vsi veseli in žalostni dogodki, ki so v zvezi z zastavo. Izvzemši malenkostnih izdatkov za poštnine ne bo treba nikakih novih stroškov, ker odsek le predobro upošteva, da se mora z groši, ki jih žrtvujejo naši za dobro stvar vneti sotovariši ne le vestno ampak tudi štedljivo go- spodariti. Ako hočemo res kaj lepega, trebalo bo še marsikaj dela in truda, toda ne ustrašimo se ga in pomnimo, da na prvi zamah ne pade no- beno drevo, veliko takih pa je že razdajalo krasne gozdove; da ena kapljica vode ne zaleže nič, veliko kapljic pa zdolbe najtrdnjši kamen. Bo- dimo torej vstrajni in marljivi z nabiranjem, da se nam že lja po lastni zastavi v doglednem času uresniči. Med tovariši nabiratelji se nahaja sedaj še 24 kuponskih knjižic; kdor je voljan in pri- pravljn nabirati prispevke, naj zahteva knjižico, ki jih je še veliko v zalogi in čakajo odjemalcev. Vsem, ki so že kaj nabrali: Prisrčna, bratska hvala!

Zidanmost. V nedeljo dne 29. junija 1913 se je vršil v „Društvenem domu“ v Radečah ja- ven železničarski shod zidanmoške skupine „Pro- metne zveze“. Kot govornika sta shod počastila gg. državni poslanec Jože Gostinčar in odposla- nec centrale tovariš Jurij Schwab. Gosp. Schwab je govoril o potrebi strokovne organizacije in o delovanju centralnega vodstva „Prometne zveze“ v bojih za gmotni napredek in dobrobit železni- čarjev. Gosp. državni poslanec Gostinčar pa nam je podal pregled o delovanju krščansko mislečih poslancev državnega zbora v prid železničarjev,

zlasti nam je obrazložil zgodovino 17 milijon- skega predloga in vladnega privoljenja 15 milj. v prid železničarjem. Oba govornika sta žela od strani zbranih železničarjev iskreno zahvalo, ne samo od članov „Prometne zveze“ ampak tudi od navzočih tovarišev drugega mišljenja. Od vseh strani se je gosp. poslancu Gostinčarju izrazilo priznanje za njegovo neumorno delovanje v prid malemu delavcu, ter se ga prosilo, naj koraka vedno to pot naprej. Upajmo, da dobro uspeli shod ne ostane brez trajnih uspehov.

40letnico službe pri južni železnici je praznoval dne 15. junija 1913 naš vrli in zvesti član g. J u r i j A u b e l j. Iskreno častitamo!

Društveni sestanek skupine „Prometne zveze“ v Ljubljani se vrši vsako drugo soboto v mesecu v salonu pri „Starem Tišlerju“ v kolo- dvorski ulici. Udeležujte se v obilnem številu teh sestankov.

Opozarjamo na shod, ki se vrši v nede- ljo, 20. julija ob 4. uri popoldan v hiši g. žu- pana v Bohinjski Bistrici. Člani „Prometne zveze“ proge Jesenice—Prvačina pridite v kar največjem številu.

Razno.

Društvo železniških uslužbencev za vza- jemno podpiranje ob smrti v Ljubljani nam je izročilo polletni zaključek, to je od 1. jan. 1913 do 30. junija 1913 v objavo.

Društvo je nastopilo poročevalno dobo z 1418 člani, katerim je pristopilo 187 novih. Zgu- bilo je društvo po odstopih 19 članov, bela žena — smrt pa jih je pobrala 10. Potemtakim stopi v dobo drugega polleta 1576 članov.

Iz prejšnjega leta je ostalo 10.001 K 14 v denarja, članarine za poročevalni čas znašajo 7107 K 40 v, pristopnine 194 K in odškodnina za prekoračeno starost 16 K 80 v. Skupaj torej 17.319 K 34 v.

Izdatke tvorijo 3500 K izplačanih podpor in 194 K 20 v upravnih stroškov. Ostane torej koncem junija 1913 gotovine 13.625 K 14 v.

Razvoj društva govori jasno dovolj za nje govo solidnost in potrebo in vendar se žalibog še najdejo ljudje, ki stoje ob strani in škilijo ne- zaupno nanj.

Vstop v društvo je po pravilih mogoč tudi državnim železničarjem in njih zakonskim ženam. Članarina znaša na mesec od osebe 80 v, pod- pora v slučaju smrti se določi na vsakoletnem občnem zboru in se izplačuje za l. 1913 s 350 K. Za zunanje člane tuje železnice — državne — ima društvo poštno položnice na razpolago, na južni železnici pa se pobira članarina službenim potom. Članom „Prometne zveze“ daje uredništvo „Glasnika“ radevolje pojasnila. Pripomnimo le še, da je to društvo nad strankami, in ne pozna ne barve, ne narodnosti ampak le železničarje.

Važno za prožne delavce. K prometni in- strukciji je izšel dodatek, ki zapoveduje: „Prožni vozovi se smejo na tirih, ki so namenjeni za vhod in izhod vlakov, le tedaj vpostaviti, če to službu- joči uradnik izrecno dovoli.“ Kontrolnim organom je zapovedano na to odredbo strogo paziti; prožni delavci, posebno pa četovodji naj pazijo, da ne zapadejo kazni.

Socijalni demokratje in delavni čas. Ka- dar rudeči delavski odrešeniki lovijo ljudi na svoje limance, ne pozabijo nikoli tudi povdarjati, da se bori njihova stranka za znižanje delavnega časa na dan za delavce, ne samo po tovarnah ampak sploh. Seveda se še najdejo kalini, ki ta švindeln verjamejo. Voditelji rdeče garde trde, da se bojujejo zoper velekapital in se teh laži prav nič ne sramujejo, akoravno vedo, da je njih zveza z židovskimi velepodjetniki in tovarnarji znana celemu svetu. Sociji imajo celo vrsto pod- jetij, ali po domače rečeno: molznih krav, po katerih izjemajo iz najrevnejših slojev ljudstva mastne dohodke za svoje nikoli site obersocije. Ena takih krav prav dobre pasme so rudeči konsumi. In iz teh konzumov silijo v svet naj- ostrejše pritožbe o neprimernem izkoriščanju tam zaposlenega osebja. Leta 1910 je zveza avstrij-

skih konsumnih društev v svojih izveštjih obelodanila delavni čas v 284 rudečih konzumi. V 12 konzumi se je delalo na teden po 48 ur, v treh 48 do 54, v šestindvajsetih 54 do 60, v devetindvajsetih 60 do 66 ur, v trinajstih 66 do 72 ur, v osemindvajsetih 72 do 78 ur, v sedemindvajsetih 78 do 84 ur, v devetnajstih 84 do 90 ur, v petih 90 do 96 ur in v dveh čez 96 ur na teden. Zadnji slučajji so le mogoči, da se je delalo tudi ob nedeljah in praznikih. Tukaj ne vidijo sociji krivice, ker jo prizadenejo uslužbencem sami, in vendar si drznejo njih preproki obljubljeni delavcu zlati čas: osem ur boš delal, osem ur boš počival in osem ur bodeš sladko spal, in da to čim preje dosežeš znesi vsak prislužen krajcar v našo malho. Saj veš, da rabimo mi sociji zelo veliko denarja. Le pomisli naše razvajene voditelje, ki ne jedo močnik ali fižol, ampak zdrave, mastne pečenke. Za falirana podjetja moramo tudi skrbeti in sem pa tja nam še kak blagajnik kaj polakira. Tu pa tam praznuje zopet kak tajnik kako obletnico in treba mu je podariti najmanj zlato uro; naše časopisje moramo tudi z delavskimi žulji vzdrževati, ker uredniki ne morejo pisati takega šunda zastoni, plačujočih naročnikov pa ni in tako gre naprej vse le za denar, vse drugo je pa sama farbarija. O vi vsi, ki nimate popolnoma zdravih možganov bodite naši sodrug, mi vam bomo kmalu preskrbeli, da vam sploh ne bo treba delati, samo dobro boste živeli, če boste imeli za kaj. Kdor pa hoče noč in dan delati in malo zaslužiti, pa pridi robotarit v naša podjetja; g. dr. Renner je rekel za svojo stranko delaj vsak, kolikor moreš, za svoj želodec pa ne. Tak agitačni govor rudečih apostolov bi bil kaj imeniten, kaj?

Bratomorstvo. Ko so se pred leta dni balkanske države združile, da s skupnimi močmi in v znamenju sv. križa poženo polumesec tja v divjo Azijo nazaj, je ves svet z začudenjem gledal na te junake. Komaj pa se jim je izkazala sreča mila, so že začeli nevošljivo škiliti eden drugega, poželenje po imetju in slavi je vsplamtelo med zavezniki ljuto medsebojno sovraštvo, iz katerega je izšlo sedanje bratomorno klanje na Balkanu. Pregovor pravi, da kjer se dva kregata ima tretji dobiček, in tako znamo v doglednem času doživeti, da balkanske države od njih zmagovitih pohodov proti Carigradu ne bodo imele drugega kakor tisoče pohabljenih invalidov in gospodarsko uničene dežele. Če te dogodke razmotrivamo pride nam na misel, da je v malem obsegu povsod ista slika. Koliko društev se pri nas ustanovi z blagim namenom po krščanskih načelih odbijati sovražne navale, a komaj je delo započeto, pa se ti že pojavijo elementi, ki jim ni vseč ne to ne ono; častilakomnost in drugi nečedni nagibi, jih zapeljejo, da postanejo škodljivci sami sebi. Namesto da bi prodirali naprej in pridobili zase kar največ terena, pa mahajo nazaj po lastnih pristaših in niti ne zapazijo kako zadovoljno se jim smeje — pravi sovražnik.

Galicija in židovstvo. Galicija se imenuje po pravici obljubljeni dežela židov. Kakor kaže zadnje ljudsko štetje iz l. 1910., živi v Avstriji 1.313.698 židov, in od teh jih pripada na Galicijo nič manj nego 871.895, torej dve tretjini vseh avstrijskih židov. Galicija šteje vsega skupaj 8.029.387 prebivalcev, tako da pride na 100 prebivalcev 11 židov. Zanimiva pa je statistika o naraščanju židovstva v poslednjih petih desetletjih. Leta 1857. so našli v Galiciji 448.473 židov. Ta številka je narasla leta 1890, na 768.849. V 33 letih so se židje za 70 odstotkov pomnožili. Leta 1900. so našli 811.183, a leta 1910. je naraslo število židov na 871.895 duš; v dvajsetih letih torej za 14 odstotkov naraščaja. Vzhodna Galicija šteje 659.727, zapadna pa 213.178 židov; v mestih židovski življenjski splošno bolj narašča, kakor po kmetih. Krakov šteje 151.886 prebivalcev, med katerimi je 32.380, torej približno 21 odstotkov, židov. V Lvovu je 206.113 prebivalcev, a od teh nič manj nego 57.387 židov, torej 27,8 odstotkov. Znano je, da imajo vso kupčijo v rokah židje, a kaj se to pravi, kaže vedno naraščajoče izseljevanje slovanskega ele-

menta. Židovstvo v deželi je kakor plevel na polju. Nesrečna dežela Galicija, ki imaš toliko židov!

Dunajska občina za cestne železničarje. Število tramvajskih uslužbencev na Dunaju znaša 12.700 oseb. Čisti dohodek cestne železnice je v zadnjih desetih letih prinesel občini 22½ milijona kron. Sedaj je občina sklenila, da svoje posestvo Deutsch-Altenburg priredi za okrepčališče bolnih tramvajskih uslužbencev.

Protokol

seje personalne komisije, sekcija poduradnikov c. kr. drž. žel. ravnateljstva Dunaj.

Predsednik c. kr. dvorni svetnik dr. Schmitz, 10 članov poduradnikov — med njimi naš predsednik R. Teifer, in 3 uradniki raznih oddelkov.

Predlogi članov.

a) Enodnevni dopusti naj se ne všttevajo v počitne dopuste. Po nekod je navada, da se enodnevni ali kratki dopusti, ki jih rabi osebje za nujne osebne oskrbe ali na pr. za pogrebe odštejejo od počitnih dopustov; to naj bi se opustilo, da osebje ne bo za itak pičlo odmerjene počitnice prikrajšano. Nek predstojnik je celo uslužbenca, ki je zaprosil pol dneva prostega časa, da gre za krsto nekega svojega sorodnika, pustil po policiji kontrolirati, če bo to tudi storil. (Dalje.)

Ali ste že darovali za zastavo slovenskih članov „Prometne zveze“.

Kupujte le v tistih trgovinah, ki inserirajo v „Železničarskem Glasniku“.

1. junija 1913	VOZNI RED.																		1. junija 1913										
Prihod										Ljubljana										Odhod									
		1255	314	448	555	957	1247	546	858	Dunaj	1211	1218	438	730	1126	311	632	955											
		1205	414	904	1121	251	617	950	1142	Trst	120	319	513	603	1003	106	600	828											
			725	952	1114	433	551	816	1131	Gorenjsko	547	654	909	1130	340	635	1001												
							859	300	916	Dolenjsko	732	130	746																
							638	1036	73	Vrhnika	735	118	810																
					642	1100	241	615	1030	Kamnik	732	1150	312	715	1100														
Prihod										Jesenice										Odhod									
			747	858	1103	138	552	835	1200	Ljubljana	552	815	937	232	433	630	944												
1252	548	807	921	125	200	419	455	608	919	Celovec	1211	348	519	925	1114	1222	218	245	614	851	909	936							
1205	320	800	1110	1216	158	241	556	843	933	Gorica	505	551	812	935	128	223	423	458	645	935									
						805	143	602	902	Trbiž	813	927	206	620	940														
Opombe. Debelo tiskani časi pomenijo brzovlake. — Podčrtane minute pomenjajo nočni čas. — Kamniški vlaki odhajajo oziroma se ustavljajo v Ljubljani državnih kolodvor. — Kamniška vlaka: odhod iz Ljubljane 7:32 zjutraj in 11. uri ponoči, prihod v Ljubljano ob 6:42 zjutraj in 10:30 ponoči vozita samo ob nedeljah in praznikih. — Gorenjski vlak: odhod iz Ljubljane 5:47 zjutraj, prihod na Jesenice 7:47 zjutraj vozi do 1. julija samo ob nedeljah in praznikih, nadalje pa vsak dan.																													

Opombe. Debelo tiskani časi pomenijo brzovlake. — Podčrtane minute pomenjajo nočni čas. — Kamniški vlaki odhajajo oziroma se ustavljajo v Ljubljani državni kolodvor. — Kamniška vlaka: odhod iz Ljubljane 7:32 zjutraj in 11. uri ponoči, prihod v Ljubljano ob 6:42 zjutraj in 10:30 ponoči vozita samo ob nedeljah in praznikih. — Gorenjski vlak: odhod iz Ljubljane 5:47 zjutraj, prihod na Jesenice 7:47 zjutraj vozi do 1. julija samo ob nedeljah in praznikih, nadalje pa vsak dan.

Ivan Chmelik, Dunaj,
Ivan Poppenreither, Lambach,
Ivan Schreiber, Dunaj,
Jože Stupka, Freistadt,
Lojze Clement, Trident,
Fran Brazda, Praga,
Ivan Hammer, Bischofshofen,
Jože Knauder, Ljubno,
Julij Stolle, Floridsdorf,
Magdalena Garstenauer, Kl. Reifling,
Ana Franz, Freistadt,
Elizabeta Hoscher, Freistadt.

Naj v miru počivajo!

Vsak član prispeva 1. avgusta v posmrtni sklad 60 vinarjev.

Adalbert Kassig
Ljubljana, Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalče i. t. d. Čepice zimske in letne za strojevodje, kurjače — itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Velika in moderna zaloga oblek za gospode, dečke in deklice **A. KUNC**, Dvorni trg 3
na voglu Židovske ulice Naročila po meri točno in priznana dobro.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami
Maček & Ko.
v Ljubljani, Franca Josipa c. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Najnižje cene!

Anton Rojina, Ljubljana
Kolodvorska ulica
Pohištveno in stavbno mizarstvo.

JULIJA ŠTOR
Ljubljana, Prešernova ul. 5
velika zaloga

F. L. POPPER ČEVLJEV
najboljše kakovosti za gospode, ženske in otroke po izredno ugodnih cenah. — Čevlji za turiste — higienični čevlji za otroke — Lawn-tenis čevlji.

H. SUTTNER Glavni trg št. 25
LJUBLJANA Sv. Petra cesta 8
priporoča svojo

največjo zalogo **švicarskih ur**
priznana najboljših
z znamko „IKO“ in „ZENITH“.
Najzmernejše cene. Postrežba točna.

Pozor pri nakupu!

Kdor hoče imeti res trpežno, zanesljivo in ceno uro, dalje fino izdelane verižice, prstane, uhane, splošno vse v to stroko spadajoče predmete, naj ne prezre trdke

Ivan Ravnihar, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 44.
Postrežba točna in solidna. Sprejemajo se tudi razna popravila.

Velika zaloga modernih slamnikov.
Klobuke, cilindre in čepice
v najnov. fasonah in v veliki izbiri priporoča
Ivan Soklič, Ljubljana, Pod trančo št. 1.
Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.